

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตและเผยแพร่สื่อด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนชนานาและนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษาจังหวัดชนานาในการแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะแบบบูรณาการ และเพื่อเผยแพร่งานวิจัยให้มีการนำไปใช้ประโยชน์ผ่านสื่อที่มีกระบวนการผลิตโดยคนในชุมชนเจ้าของพื้นที่ นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ และเชื่อมโยงไปถึงการได้รับผลประโยชน์ของทุกกลุ่ม อีกทั้งเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ด้านนิเทศศาสตร์พัฒนาการ ขยายความเข้าใจ และปลูกฝังค่านิยมในการทำวิจัยให้กับนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Action participatory research: PAR) เพื่อผลิตและเผยแพร่สื่อให้แก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนคนรุ่นใหม่

ผลการวิจัยเกิดผลผลิตที่เป็นสื่อรูปแบบสาระบันเทิง (Edutainment) ชื่อรายการ “ป้าสั่งลุย” จำนวน 5 ตอน ความยาวตอนละ 30 นาที และสื่อสนับสนุนประชาสัมพันธ์รายการ โครงสร้างรายการประกอบไปด้วยช่วงแจกโจทย์ ช่วงตามหาครูหรือผู้รู้มาเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ช่วงปฏิบัติการกิจ ช่วงประชันผลงาน และช่วงสรุปภารกิจ โดยเนื้อหาแต่ละตอนนำมาจากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะแบบบูรณาการในพื้นที่จังหวัดชนานา ประกอบไปด้วย 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ บัญชีครัวเรือน การเสริมสร้างความสุขในครอบครัวและความสุขระหว่างวัย การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ของเยาวชน การบริโภคผักปลอดภัยเพื่อสุขภาพอนามัยที่ดี และวิสาหกิจชุมชน ทั้งนี้ กระบวนการผลิตสื่อรายการ “ป้าสั่งลุย” ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมอย่างสมบูรณ์ในทุกขั้นตอนกระบวนการผลิตและเผยแพร่สื่อ ตั้งแต่ขั้นตอนก่อนการผลิต ระหว่างการผลิต หลังการผลิต และการเผยแพร่สื่อ โดยมีคนในชุมชนชนานาทุกระดับตั้งแต่ผู้นำชุมชน นักวิชาการ ราษฎรชาวบ้าน เกษตรกร รวมไปถึงเด็กและเยาวชน ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือมีส่วนร่วมอย่างมาก รายการ “ป้าสั่งลุย” เป็นผลผลิตของการผลิตและเผยแพร่สื่อแบบนักวิจัยสมัครเล่น เสริมคุณค่าและความยั่งยืนของสื่อด้วยความเป็นสื่อชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของคนในพื้นที่เกี่ยวกับการผลิตและเผยแพร่สื่อ และเป็นการการคืนข้อมูลงานวิจัยให้กับชุมชน อีกทั้งเป็นการพัฒนาความรู้ที่ไม่ปรากฏชัดแจ้ง (Tacit Knowledge) ให้เป็นความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) นอกจากนี้ ผลผลิตจากกระบวนการศึกษาวิจัยยังได้สร้างและปลูกฝังทัศนคติค่านิยมที่ดีต่อการทำวิจัยให้กับนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการและคนในพื้นที่ศึกษาเป็นอย่างมาก อีกทั้งทำให้เกิดการรับรู้และความเข้าใจในเนื้อหางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษาจังหวัดชนานา ในการแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะแบบบูรณาการ ซึ่งมีเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ คือ การทำบัญชีครัวเรือน

คำสำคัญ: ชานา การผลิตสื่อและเผยแพร่สื่อแบบมีส่วนร่วม รายการสาระบันเทิง

Abstract

The objectives of this research study were to produce and disseminate media by a participatory approach of Chainat community dwellers and participating university students. It emphasized on the dissemination of research findings related to Chainat Province for solving the problems on poverty, social development and integrated health. This was to encourage the dwellers as well as every stakeholder to make use of the research findings via the media that they and the students produced. Besides, it was a way to improve a learning process on development communication, to extend students' understanding and to cultivate their values on conducting a research study. It was an action participatory research to produce and disseminate media to target younger generation.

The research outcome was edutainment media entitled “Pa Sang Lui” program (Daddy said “Go ahead”). It was a series of 5 episodes for 30 minutes each beginning with mission explanation, mentor finding, mission performing, mission challenging and mission summarizing. Media content was a simplified version of research findings about how Chainat solved the problems on poverty, social development and integrated health. It consisted of 5 main topics, viz. household accounting, family and generation gap happiness, useful youth hobbies, safe vegetables and community enterprises. Media production was emphasized on the highest participatory level in every stage of pre-production, production, post-production and dissemination stage. Every stakeholder such as community leaders, academicians, erudite folks, children and youths realized its usefulness and very willingly cooperated in the program. The program was an outcome of amateur researchers to add values and sustainability to the media by means of being community media, promoting learning of the community dwellers about media production and dissemination. In addition, it was a way to return research findings back to the community and to make tacit (implicit) knowledge be explicit knowledge. The research products also implant positive attitudes and values towards a research study for the students and community dwellers participating in the research project. It made them realize and understand the content of the research study that involved with solving the problems on poverty, social development and integrated health in Chainat.

Keywords: Chainat, Participatory Media Production and Dissemination, Edutainment Program